

3 Ιουλίου 2022 Πηγή Μαγκανιάρη - Καταφύγιο ΕΟΣ Σπάρτης

4 χλμ 1,5 ώρα υψομετρική 570μ . Βαθμός δυσκολίας 1

Η κλασική πεζοπορική ανάβαση στο καταφύγιο ξεκινάει από την Πηγή Μαγκανιάρη (980μ) όπου τελειώνει ο ασφαλτόδρομος από την Παλαιοπαναγιά. Στη θέση Μαγκανιάρη υπάρχει νερό πηγής όλο το χρόνο και μεγάλος χώρος στάθμευσης διαμορφωμένος από το Δασαρχείο Σπάρτης. Το μονοπάτι είναι άριστα σηματοδοτημένο και βατό και ιδανικό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες διότι κινείται στη σκιά των κωνοφόρων. Αφού συναντήσουμε δύο φορές το δασικό δρόμο Μαγκανιάρη – Πενταυλών μπαίνουμε δεξιά στο μονοπάτι και διατρέχοντας μικρή κλίση στο δάσος φθάνουμε στη πηγή του Τρίποδα, με τα τεράστια μαυρόπευκα. Από εδώ, κάνοντας αριστερά, η κλίση μεγαλώνει και ψηλότερα (1.470μ) συναντάει το μονοπάτι Ε4 Καταφύγιο – Λακκώματα. Μετά από λίγο φθάνουμε στην πηγή Βαρβάρα, τελευταία πηγή πριν το καταφύγιο και την κορυφή, που κατά τους καλοκαιρινούς μήνες συνήθως στερεύει. Αφήνοντας την Βαρβάρα βγαίνουμε σε δασικό δρόμο όπου κάνοντας δεξιά μετά από λίγο φθάνουμε στο καταφύγιο σε υψόμετρο 1.550μ.

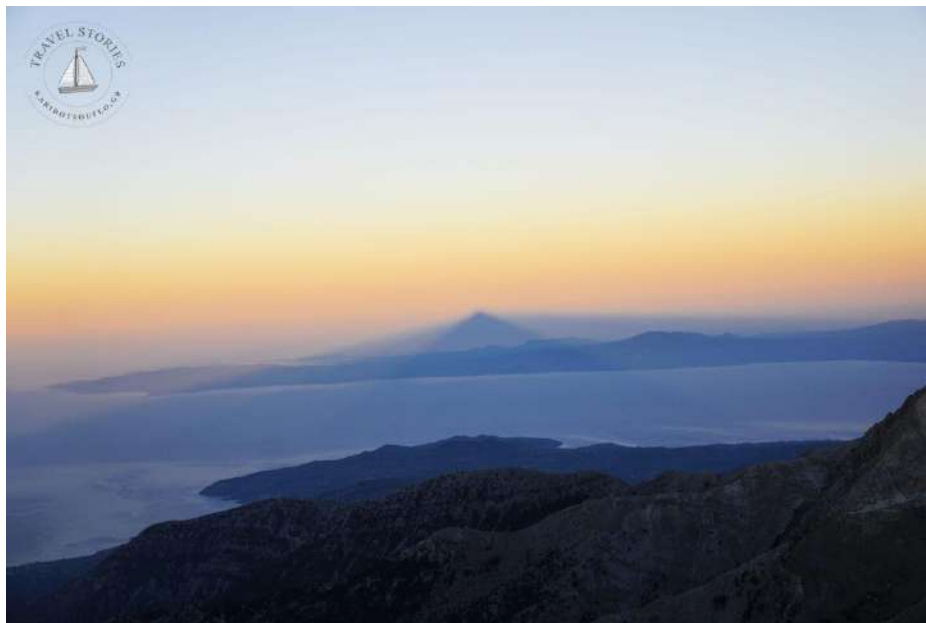
4 Ιουλίου 2022 Κορυφή Ταϋγέτου Προφήτης Ηλίας 2407μ

Συνολική διαδρομή 7 ώρες 12,2 χλμ υψομετρική 860 μ . Βαθμός δυσκολίας 2

Από το καταφύγιο αφού διασχίσουμε το τελευταίο δασωμένο τμήμα της διαδρομής ανηφορίζουμε απότομη πλαγιά, ονομαζόμενη Ανάθεμα. Μετά από λίγο φθάνουμε σε πλάτωμα τα Λακκώματα. Περνάμε τη ρεματιά και φτάνουμε στο πλάι μιας Λάκκας, όπου το μονοπάτι κάνει έναν ελιγμό, και αφήνοντας αριστερά τη λάκκα “Γούβες” κατευθύνεται προς την πρώτη ζώνη βράχων . Συνεχίζοντας με ελιγμούς ανάμεσα στα βράχια , φθάνουμε στη θέση “Πλάκες” μεγάλο ανηφορικό ζωνάρι, που το ακολουθούμε μέχρι το άνοιγμα της κορυφογραμμής, τις “Πόρτες”. Από εδώ συνεχίζουμε από τη δυτική πλευρά της ράχης αριστερά μας και αφού περάσουμε το βάραθρο “Χιονότρυπα” ακολουθώντας πιο ανηφορική πορεία βγαίνουμε στο πλάτωμα της κορυφής. Όπου υπάρχει ο ασκέπαστος ναός του Προφήτη Ηλία και συγκρότημα πετρώκτιστων καλυβιών γλυρω από αυτόν. (υψομ. 2.407μ).

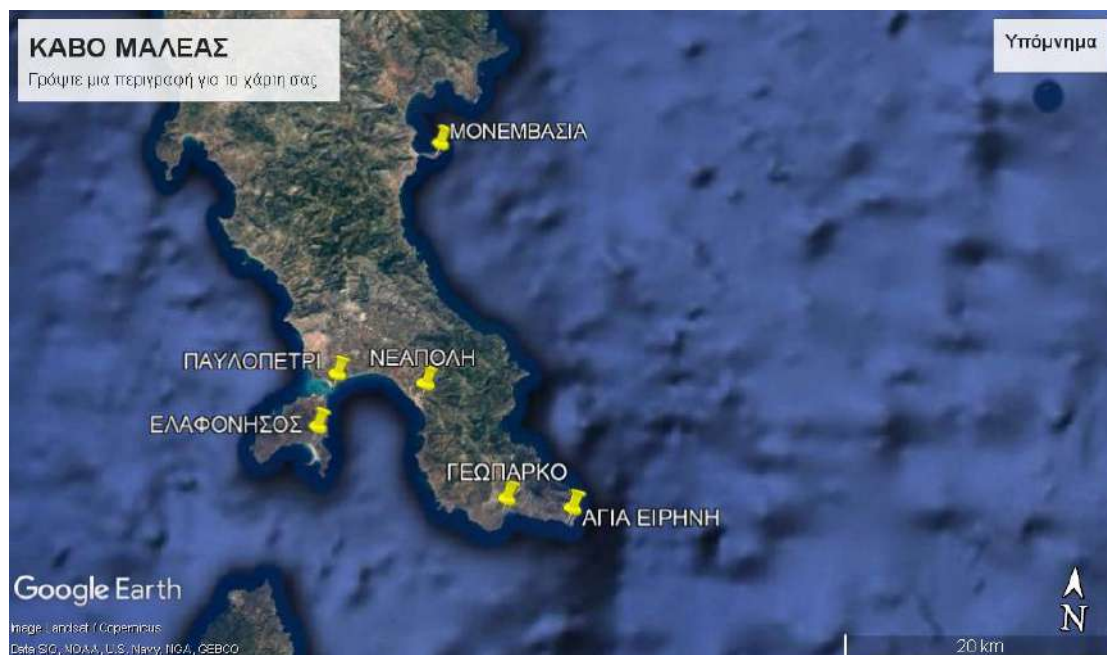
Με την ανατολή του ηλίου θα δούμε και την αντανάκλαση της πυραμίδας μέσα στην θάλασσα.

<http://www.eosspartis.gr/gr/article/2642/katafugio-taugetou>

<https://hikingexperience.gr/taygetos-pyramida/>

<https://www.karidotsouflo.gr>

Το ακρωτήριο του Μαλέα γνωστό και σαν Καβομαλέας ή Καβομαλιάς είναι ένα θρυλικό ακρωτήριο. Αποτελεί απόληξη του ορεινού όγκου του Πάρνωνα που καταλήγει με κατεύθυνση νοτιοανατολική, στο Μυρτώο πέλαγος και στην θάλασσα των Κυθήρων.

Η γεωγραφική του θέση είναι τέτοια ώστε να αποτελεί σημαντικό πέρασμα του θαλάσιου εμπορίου, αφού τα καράβια στρίβουν μπροστά από το ακρωτήριο για να κινηθούν είτε βορειότερα προς το Αιγαίο και την Μάυρη θάλασσα, είτε προς την δυτική Μεσόγειο. Όμως λόγω των ισχυρών ανέμων που σχεδόν πάντα πνέουν ο διάπλους του Μαλέα ανέκαθεν εγκυμονούσε πολλούς κινδύνους, ώστε να έχει καταστεί ο εφιάλτης των ναυτιλλομένων. Ο Στράβων, γεωγράφος της αρχαιότητας, αναφέρει: «Μαλέαν δε κάμψας επιλάθου των οίκαδε», που σημαίνει - Σαν αποφασίσεις να περάσεις τον Μαλέα ξέχασε πως έχεις οικογένεια. Ο Καρκαβίτσας στα «Λόγια της πλώρης» πάλι αναφέρει «Τις φουρτούνες του Κάβο Μαλιά δεν τις κάνουν ανέμοι. Εγώ να σας πω. Όχι, σου λέει, είναι χοντρός κάβος και χύνει το βουνό αέρα κι έρχεται ο Θρακιάς από πάνω και βγάζουν αψάδα οι Βελανιδιώτισσες. Κολοκύθια! Μωρέ τις φουρτούνες του Καβομαλιά δεν τις κάνουν ανέμοι...Τις κάνουν τα στοιχιά.»

Ένας τόπος κατάνυξης που ο μεγάλος όγκος του ακρωτηρίου χάνεται στο μπλε της θάλασσας. Στο ακρωτήριο υπάρχουν ερείπια παλιότερων ναών και σωζόμενοι ναοί κτίσματα μονής και σκήτες σαν του Όσιου Θωμά εν Μαλεώ. Για να επισκεφτούμε το ακρωτήριο ακολουθούμε το πεζοπορικό μονοπάτι Δ14 που ξεκινά από την Αγία Μαρίνα και καταλήγει στην Αγία Ειρήνη στο ακρωτήριο.

Από την βορεινή πλευρά του ακρωτηρίου δεν υπάρχει τρόπος προσέγγισης της απόληξης του ακρωτηρίου αλλά ακολουθώντας το μονοπάτι Δ10 που ξεκινά από τα Βελανίδια φτάνουμε στο Φάρο Κάβο Μαλέα ένα μοναδικό μνημείο, που προστατεύει και ειδοποιεί τα καράβια για την παράκαμψη του ακρωτηρίου του Μαλέα.

<https://www.visitvatika.gr/el/nature/cape-maleas.html>

Κομμάτι της ελληνικής γης τα Βάτικα, πριν από εκατομμύρια χρόνια ήταν σκεπασμένα από θάλασσα. Η γεωλογική τους μορφή άλλαξε πολλές φορές λόγω των τρομακτικών ανακατατάξεων στα πιο βαθιά στρώματα του φλοιού της γης.

Κατά την παλαιολιθική και μεσολιθική περίοδο πρέπει να είχε κατοικηθεί ακολουθώντας την πορεία της Πελοποννήσου. Η άφθονη γραπτή κεραμική της νεολιθικής εποχής που απαντά στη νότια Πελοπόννησο, πιστοποιεί τη συνέχεια της ύπαρξης της ζωής και στην περιοχή: σκόρπια ευρήματα, κυρίως πέτρινα τσεκούρια και αξίνες που βρέθηκαν στα ερείπια οικισμών στα Βάτικα, φανερώνουν ότι η περιοχή κατά τη νεολιθική περίοδο, παρουσίαζε αξιόλογη ανθρώπινη δραστηριότητα. Η πρωτοελλαδική περίοδος που ακολουθεί, παρέχει περισσότερες πληροφορίες για την περιοχή, αφού είναι γνωστές κατοικημένες θέσεις, υπάρχουν αγγεία και η οικονομία βασίζεται αρχικά στη γεωργία και κτηνοτροφία.

Γύρω στα 1900 π.χ. (Μεσοελλαδική εποχή) γίνεται η μεγάλη μετανάστευση των λαών και οι Αχαιοί υποτάσσουν την Πελοπόννησο. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι δημιουργήθηκαν σημαντικά κέντρα στις περιοχές του Ασωπού, του Έλους και των Βοιών. Οι κάτοικοι των Βοιών αναπτύσσουν αξιόλογη εμπορική δραστηριότητα και έρχονται σε επαφή και πυκνή επικοινωνία με τους λαούς των Κυκλάδων, της Κρήτης, της νησιώτικης και ηπειρωτικής Ελλάδος. Κατά την Μυκηναϊκή υστεροελλαδική περίοδο (1600-1100 π. Χ) τρεις πόλεις ακμάζουν στην περιοχή και αποτελούν την «Λακωνική Τρίπολη»: είναι η Σίδη που ονομάστηκε έτσι προς τιμήν μιας ομώνυμης κόρης του Δαναού ή του Ζάρακα, βασιλιά της Καρύστου Ευβοίας που βρήκε καταφύγιο στη περιοχή του Μαλέα κυνηγημένη από τη θεά Ήρα. Η αρχαία Σίδη κατά μία εκδοχή εντοπίζεται καταβυθισμένη στην περιοχή όπου βρίσκεται το βυζαντινό εκκλησάκι Αγ. Γεώργιος των Βελανιδιών. Εκεί έχουν σημειωθεί μεγάλες κατακρημνίσεις της ακτής και ο βυθός είναι διάσπαρτος με όστρακα. Κατά μία άλλη εντοπίζεται βορειότερα στα Βελανίδια ενώ υπάρχουν και λιγότερο πιθανές εκδοχές που την τοποθετούν στο Παυλοπέτρι ή ακόμα και στο Πόρτο Κάγιο στο Ταΐναρο

Η Ήτις είναι μία από τις δύο πόλεις που έχτισε ο Αινείας όταν μετά την άλωση της Τροίας, στο ταξίδι του προς την Ιταλία, αναγκάστηκε να καταφύγει στον όρμο των Βοιών. Ο Curtius αναφέρει ότι ευρίσκεται νότια της Νεάπολης, στην περιοχή «Παλαιόκαστρο».

Η Αφροδισιάς κτίστηκε από τον Αινεία ή από αποίκους των Κυθήρων και η θέση τοποθετείται στο χωριό Δαιμονιά ή βόρεια του χωριού Αγ. Γεώργιος όπου εντοπίζονται τα ερείπια οχυρωματικής θέσης και άλλων κατασκευών. Μεταξύ 1050 και 950 π.χ. ο Ηρακλείδης Βοίας, εκτιμώντας τη στρατηγική και ναυτοοικονομική σπουδαιότητα της

περιοχής αποφάσισε την ίδρυση μια πόλης -κράτος και υποχρέωσε τους κατοίκους των τριών πόλεων να χτίσουν μια νέα και σύγχρονη πόλη επικαλούμενος τη θεά Άρτεμη να υποδείξει τη θέση. Η θεά έστειλε έναν λαγό που τρύπωνε σε μια μυρτιά κι έχτισαν τη νέα πόλη, που ονομάστηκε ΒΟΙΑΙ. Στα χρόνια του Πausανία (174 μ.Χ.) οι κάτοικοι λάτρευαν ακόμα τη μυρτιά και τη θεά Άρτεμη -Σώτεια.

Τον 6ο π.Χ. αιώνα η Σπάρτη επιβλήθηκε στις πόλεις της Λακωνίας, ενώ η περιοχή των Βοιών γίνεται ορμητήριο των εκάστοτε εχθρών της. Στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου η περιοχή δέχεται επιδρομές και λεηλασίες από Αθηναίους, γεγονός που αναγκάζει τους κατοίκους να υψώσουν τείχη υψηλά. Αρχές του 2ου αιώνα π.Χ. ο Ρωμαίος στρατηγός Τίτος Φλαμίνιος ανακηρύσσει ελεύθερες τις παράλιες πόλεις της Λακωνίας και σχηματίζεται τότε το «Κοινό των Λακεδαιμονίων» που αργότερα την εποχή του Αυγούστου θα ονομαστεί το «Κοινό των Ελευθερολακώνων». Στα χρόνια αυτά η περιοχή των Βοιών εμφανίζει αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα και ζωή. Είναι σημαντικό εμπορικό λιμάνι και αξιόλογο κέντρο, ενώ κόβονται νομίσματα με την επιγραφή “ΒΟΙΑΤΩΝ”. Το ενδιαφέρον των κατοίκων εκτός του εμπορίου στρέφεται στην καλλιέργεια της γης, την αλιεία και την ναυτιλία.

Στην διάρκεια των μέσων χρόνων, οι Βοιαί είναι ένα ασήμαντο χωριό που καταστράφηκε ολοσχερώς το 375 μ.Χ. από τον τρομακτικό σεισμό και τμήμα της πόλης βυθίστηκε στη θάλασσα. Παρουσιάζονται διάφοροι οικισμοί ασήμαντοι γνωστοί σαν Βάτικα (από τη λέξη ΒΟΙΑΤΙΚΑ) που βρίσκονται κάτω από την άμεση απειλή και ληστρική βουλιμία των πειρατών. Στη διάρκεια της τουρκοκρατίας, έντονα εθνική και πολυπρόσωπη υπήρξε η δράση ονομαστών κλεφτών. Παράλληλα οι Βατικιώτες μέσα από τους κόλπους της Φιλικής Εταιρείας αγωνίστηκαν για μια ελεύθερη και ανεξάρτητη πατρίδα. Στην περίοδο του μεγάλου ξεσηκωμού πολλοί Βατικιώτες ξεχωρίζουν για την ανδρεία τους ή επανδρώνουν το ναυτικό. Το 1836 η περιοχή χωρίζεται σε δύο υποδήμους: του ‘Βοιού’ με πρωτεύουσα το Λάχι και του ‘Μαλεού’ με πρωτεύουσα το Φαρακλό. Το 1840 οι δύο υποδήμοι συγχωνεύονται σε ένα, τον Δήμο Βοιών με πρωτεύουσα την Πεζούλα. Το 1845 ο οικισμός μετονομάστηκε σε Νεάπολη, πρωτεύουσα του ενιαίου Δήμου Βοιών με τα χωριά Φαρακλό, Μεσοχώρι, Καστανιές, Βελανίδια, Άγιος Νικόλαος, Λάχι και Ελαφόνησος.

Η Νεάπολη του νομού Λακωνίας, πρώην πρωτεύουσα του δήμου Βοιών λιάζεται στην παραλία στην αγκαλιά του όρμου μεταξύ της Ελαφονήσου και του Καβομαλέα. Είναι η νοτιοανατολικότερη ηπειρωτική πόλη της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης.

Το παλιό κομμάτι της πόλης χτίστηκε αμφιθεατρικά σε 2 λόφους, της Αγίας Τριάδος στον οποίο βρίσκεται και η εκκλησία της πόλης και του Βροντά στα ανατολικά. Ο προσανατολισμός της επιτρέπει στα σπίτια να απολαμβάνουν την δροσιά που φέρνει η θάλασσα από τα νότια και να θαυμάζουν την θέα προς τα νησιά της Ελαφονήσου και των Κυθήρων.

Η ιστορία όμως της πόλης ξεκινά από την δεύτερη χιλιετηρίδα προ Χριστού. Στην θέση της σημερινής Νεάπολης βρισκόταν η αρχαία πόλη Βοίες. Η περιοχή των Βατίκων κατοικήθηκε από το μυθικό πρόσωπο του Αινεία, του ιδρυτή της Ρώμης, ο οποίος ίδρυσε στην περιοχή αυτή, την Ήτις και την Αφροδισιάς, που μαζί με τη Σίδα αποτέλεσαν τη «Λακωνική Τρίπολη» των μυκηναϊκών χρόνων. Η Ήτις είναι μία από τις δύο πόλεις που έχτισε ο Αινείας όταν μετά την άλωση της Τροίας, στο ταξίδι του προς την Ιταλία, αναγκάστηκε να καταφύγει στον όρμο των Βοιών. Αναφέρετε ότι βρίσκεται στην περιοχή Παλιόκαστρο. Η Αφροδίσις κτίστηκε από τον Αινεία ή από αποίκους των Κυθήρων και τοποθετείται στην περιοχή Ψαφάκι, όπου βρέθηκαν τάφοι, κτίσματα και τείχη από πωρόλιθο. Οι τρεις αυτές πόλεις συνενώθηκαν μεταγενέστερα από τον Βοία, της μυθικής γενιάς των Ηρακλειδών, σε μία πόλη που ονομάστηκε Βοίες. Σύμφωνα με τον μύθο η θεά Άρτεμις

έστειλε έναν λαγό να υποδείξει την θέση που ο Βοίας θα έκτιζε την πόλη. Οι Βοίες ήκμασαν μέχρι την ρωμαϊκή εποχή όπου και καταστράφηκε.

Η πρώτη ονομασία της σημερινής πόλης ήταν Πεζούλα, άνηκε στον δήμο Βοιών με έδρα το Λάχι έως το 1840. Τότε και μετά από συνένωση των δήμων Μαλέα και Βοιών αναδείχτηκε πρωτεύουσα, απέκτησε ξανά την παλιά της ονομασία Βοίες και ρυμοτομικό σχέδιο από Βαυαρό αρχιτέκτονα επί βασιλεία Όθωνα. Παράλληλα η πόλη αναπτύχθηκε, ενσωμάτωσε πληθυσμό από όλα τα χωριά της περιοχής και μετονομάστηκε ξανά σε Νεάπολη.

<https://monemvasia.gr>

<https://www.visitvatika.gr/el/nature/cape-maleas.html>

ΓΕΩΠΑΡΚΟ ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το Γεωπάρκο Αγίου Νικολάου με το απολιθωμένο Φοινικόδασος της παράλιας ζώνης του συμπεριλαμβάνεται στον Άτλαντα των Γεωλογικών Μνημείων του Αιγαίου και αξιώνει σήμερα με ισχυρά ερείσματα μια θέση στο Δίκτυο των Γεωπάρκων της Ευρώπης. Στις παράκτιες τοποθεσίες Αγία Μαρίνα, Κόρακας και Σπίθα, οι απολιθωμένοι μάρτυρες ενός μακρινού παρελθόντος κρατούν φυλαγμένα τα μυστικά και τους κωδικούς της εποχής τους.

Σύμφωνα με μελέτη του Καθηγητή, Ευαγγέλου Βελιτζέλου, στις απολιθωματοφόρες θέσεις του Αγίου Νικολάου τα ευρήματα είναι μοναδικά στον ευρωπαϊκό χώρο και ανεκτίμητης επιστημονικής σπουδαιότητας, καθότι αποτελέσματα μιας πρωτότυπης ασβεστολιθικής απολίθωσης. Το ερευνητικό πρόγραμμα και οι εργασίες αποκατάστασης αποκάλυψαν, πράγματι, στην περιοχή που εστιάζουμε φοίνικες, καρπούς και ρίζες φοινίκων αλλά και πανίδα ρηχών νερών όπως μαλάκια, οστρακώδη, εχίνους κλπ. Αλληλεπίδραση πολλών γεωλογικών φαινομένων μέσα στη διάρκεια εκατομμυρίων ετών οδήγησε στη δημιουργία αυτού του έργου της Φύσης το οποίο με τη μορφή Γεωπάρκου αποκαλύφθηκε και

διαμορφώθηκε με σειρά εργασιών (καθαρισμός – αφαλάτωση – στερέωση – συγκόλληση/σύνδεση τεμαχίων – υδροφοβίωση).

Το απολιθωμένο δάσος βρίσκεται μερικά χιλιόμετρα μετά το χωριό Άγιος Νικόλαος και εκτείνεται στις παράκτιες τοποθεσίες Αγία Μαρίνα, Κόρακας και Σπίθα.

<https://www.keppedm.gr/geoparko/>

Δ14 – ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ -ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΒΟ ΜΑΛΕΑ

Μια από τις ομορφότερες πεζοπορικές διαδρομές της χώρας μας .

Αξεπέραστη θέα και εναλλαγές τοπίου μαγικές .

Ώρες πορείας 5 ώρες . Συνολική απόσταση 13 χλμ , συνολική υψομετρική 135μ Βαθμός δυσκολίας 1+

MONEMBAZIA

Ο επιβλητικός όγκος του βράχου αναπτύσσεται κάθετα στην απέναντι λακωνική γη. Μια στενή λωρίδα γης και γέφυρα μήκους 130 μ. την ενώνει με την στεριά. Από το γεγονός της μόνης αυτής δυνατότητας σύνδεσής της με την ξηρά, πήρε και το όνομα της Μονεμβασιά (μόνη έμβαση). Ο βράχος έχει μήκος 1500 μ. περίπου και μέγιστο πλάτος 600 μ., ενώ το ύψος του αγγίζει τα 200 μ.. Η κορυφή του βράχου είναι επίπεδη, σαν μικρό οροπέδιο, ενώ οι πλάγιές του γύρω γύρω σχηματίζουν κατακόρυφους γκρεμούς. Περιλαμβάνει τα δυο οχυρωμένα, αθέατα από την ξηρά, οικιστικά σύνολα, της Κάτω Πόλης (έκτασης 7.500 τ.μ.) και της Άνω Πόλης, (έκτασης 120.000 τ.μ.), η οποία βρίσκεται στο κεκλιμένο πλάτωμα της κορυφής.

Το έδαφος είναι κατά βάση πετρώδες, άνυδρο και με αραιή βλάστηση. Όπως σημειώνει χαρακτηριστικά η Αθηνά Ταρσούλη: «Το πετробουνό είναι χέρσο από παντού γιατί μέσα από το κορμί του καμιά νεροφλέβα δεν περνάει». Οι εδαφολογικές αυτές συνθήκες επηρέασαν καθοριστικά τόσο την αρχιτεκτονική τυπολογία των κτισμάτων που αναπτύχθηκαν στον οικισμό όσο και τα υλικά δόμησης αυτών. Ο βράχος προσέφερε απλόχερα την πέτρα του ως πρώτη ύλη για την οικοδόμηση σπιτιών που απαραίτητα διέθεταν τουλάχιστον μια στέρνα το καθένα αφού μοναδική πηγή ύδρευσης της πόλης ήταν το βρόχινο νερό.

Η Μονεμβασιά πρωτοκατοικήθηκε πριν από 8.000 χρόνια και πρόκειται για τον μοναδικό πρωτοελλαδικό οικισμό στις ανατολικές ακτές της επαρχίας Επιδάουρου Λιμηράς. Η Μονεμβασιά, τότε Άκρα Μινώα, αποτέλεσε τον ενδιάμεσο σταθμό ανάμεσα στις χερσαίες περιοχές της Ελλάδας και στο ήδη ακμάζον δίπτυχο Κυκλάδων – Κρήτης. Κατά τη διάρκεια της μυκηναϊκής ή υστεροελλαδικής εποχής, η Μονεμβασιά συνεχίζει να αποτελεί νευραλγικό σημείο και εξελίσσεται σε πελαγίσιο μονοπάτι μεταξύ του μυκηναϊκού και μινωικού πολιτισμού.

Το 375 μ.Χ. σημειώνεται ισχυρός σεισμός που αλλάζει ριζικά τον εδαφολογικό χάρτη της περιοχής. Με την αποκοπή μέρους της στεριάς η Άκρα Μινώα, μετατρέπεται σε νησί, την Μονεμβασιά. Η σεισμική δόνηση προκάλεσε μεγάλες αλλαγές στη γεωλογική διαμόρφωση του τοπίου. Τα παράλια της λακωνικής χερσονήσου και ιδιαίτερα της περιοχής Επιδάουρου Λιμηράς, υπέστησαν καθίζηση. Μεγάλης ιστορικής σημασίας πόλεις, όπως η Πλύτρα, ο Ασωπός, οι Βοίες και η Επίδαυρος Λιμηρά βυθίστηκαν μερικώς ή ολικώς. Στη Μονεμβασιά η καθίζηση έλαβε χώρα στα κράσπεδα του βράχου και μόνο προς τη δυτική πλευρά του, οπότε και τα νερά της θάλασσας τον κάλυψαν. Έτσι ο βράχος της Μονεμβασιάς από το «πέρας στενής και μακράς χερσονήσου» κατά τον Παυσανία αποκόπτεται από τη λακωνική ακτή και παίρνει την μορφή νησίδας.

Οι Λάκωνες που την κατοίκησαν αρχικά, το 582/583 μ.Χ., κατέφυγαν εκεί προκειμένου να αποφύγουν τις επιδρομές των Αβάρων και των Βησιγόθων. Το μέρος ενδείκνυτο καθώς ήταν παραθαλάσσιο, δυσπρόσιτο και προσφερόταν για οχύρωση. Η περιοχή που κατοικήθηκε εκείνη την περίοδο, ήταν ο Γουλάς ή Πάνω Πόλη του βράχου. Τότε κατασκευάστηκε και η πρώτη γέφυρα που συνέδεε το νησί με την απέναντι στεριά.

Κατά τη βυζαντινή περίοδο, με την τελειοποίηση της άμυνας της και την φυσική της στρατηγική θέση, η πόλη διαθέτει κάθε λόγο να αποτελέσει κέντρο επιχειρήσεων και στρατιωτική βάση. Το Βυζαντινό κράτος από την αρχή απέδωσε στη Μονεμβασιά την

προσήκουσα σημασία, καθιστώντας την διοικητική έδρα των αυτοκρατορικών κτήσεων στην Πελοπόννησο. Από νωρίς μετέχει και στα εκκλησιαστικά πράγματα, ενώ λειτουργεί και ως ορμητήριο του βυζαντινού στόλου εναντίον των Αβάρων. Παρατηρείται δυναμική ανάπτυξη με έντονες ναυτικές και εμπορικές δραστηριότητες των κατοίκων. Δημιουργείται έτσι η Κάτω Πόλη, στη νοτιοανατολική ακροθαλασσιά του νησιού, λίγο μετά το 900 μ.Χ.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας της, η Μονεμβασιά, αποτέλεσε το αντικείμενο του πόθου επίδοξων κατακτητών, οι οποίοι, συνειδητοποιώντας την γεωπολιτική της σημασία, διαρκώς προχωρούσαν σε απόπειρες να τη θέσουν υπό την κυριαρχία τους. Η μοίρα της Μονεμβασιάς ήταν παράλληλη με τη σφαίρα επιρροής των εκάστοτε Μεγάλων Δυνάμεων. Συναντάμε έτσι την Μονεμβασιά κατά περιόδους υπό τους Φράγκους, τους Βυζαντινούς, τους Ενετούς, τον Πάπα, τους Τούρκους. Οι κάτοικοί της, στο πλαίσιο όλων αυτών των εξελίξεων, προσπάθησαν και διατήρησαν την ταυτότητά τους. Υποστήριζαν τις θέσεις τους και καθώς αντιστέκονταν δυναμικά, επιτύχαναν την ικανοποίηση των αιτημάτων τους για σχετική αυτονομία και διατήρηση των προνομίων τους.

Όταν το 1204 μ.Χ. οι Φράγκοι κατέλυσαν το βυζαντινό κράτος, η Πελοπόννησος αντιστάθηκε σθεναρά και ακόμα περισσότερο η Μονεμβασιά, η οποία παρέμεινε απόρθητη για περισσότερο από 40 χρόνια. Η κατάληψη του Κάστρου είχε γίνει πλέον θέμα τιμής για τους Φράγκους ιππότες. Το εγχείρημα ήταν δύσκολο, η θέληση των κατοίκων ωστόσο να παραμείνουν ελεύθεροι, ήταν ακατάβλητη. Αφού αποδείχτηκε ότι η κατάληψη του κάστρου «δια των όπλων» ήταν αδύνατη, επιλέχτηκε η «δια της πείνας» οδός. Το αποκορύφωμα ήρθε κατά την διάρκεια του τρίχρονου πλήρους αποκλεισμού της πόλης από στεριά και θάλασσα. Παρόλο που οι αμυνόμενοι είχαν φτάσει στα όριά τους, η δεινή τους θέση δεν τους έκαμψε και αντέταξαν τους όρους τους απέναντι στους επίσης κουρασμένους και αποθαρρυσμένους Φράγκους. Οι όροι συμπεριλάμβαναν τη διατήρηση της ελευθερίας τους, την απαλλαγή από την φορολογία και από την υποχρέωση να υπηρετούν στο στράτευμα του κατακτητή.

Γρήγορα όμως η Βυζαντινή αυτοκρατορία επανακάμπτει και η Μονεμβασιά ελευθερώνεται. Παραχωρούνται διοικητικά, εκκλησιαστικά και οικονομικά προνόμια στη Μονεμβασιά, με ειδικά αυτοκρατορικά διατάγματα. Σε αυτά εξασφαλιζόταν τελωνιακή ατέλεια στα μονεμβασίτικα εμπορεύματα, φορολογικές απαλλαγές και ελεύθερη κίνηση των πλοίων της πόλης χωρίς καμιά οικονομική υποχρέωση σε όλη την έκταση της αυτοκρατορίας. Η περιοχή ακμάζει εξαιρετικά και το χρονικό διάστημα μεταξύ 13ου και 14ου αιώνα αποκαλείται ο χρυσός αιώνας της πόλης. Κατά την περίοδο αυτή στην περιορισμένη έκταση του βράχου, υπήρχαν 8.000 κατοικίες και 40 εκκλησίες, οπότε και υιοθετήθηκαν οι θολωτές καμάρες και οι δρομικές, έτσι ώστε ακόμα και οι δρόμοι να αξιοποιηθούν οικοδομικά. Στην πόλη διαμένουν κατά καιρούς οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες και ο γιος του διοικητή της Μονεμβασιάς, Ιωάννης ΣΤ' Καντακουζηνός, στέφεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου το 1341 μ.Χ.

Η κινητικότητα του εμποροναυτικού στόλου που διαθέτει, συντείνει και στις εξαγωγές του περίφημου κρασιού μαλβάζια (*vinum malvasium*) που ήταν προϊόν τοπικής προέλευσης, αποτελούσε αγαθό πολυτελείας και χρησιμοποιούνταν στα τραπέζια ηγεμόνων και βασιλέων. Το κρασί αυτό προερχόταν από την ποικιλία θράψα, ήταν χρώματος ασπροκόκκινου και γλυκό στην γεύση. Παρασκευαζόταν από οινοποιούς της περιοχής και αποκαλούνταν «ο ανθοσμίας των αρχαίων». Στο συγκεκριμένο κρασί μάλιστα γίνεται αναφορά και στον Ριχάρδο Γ' του Σαίξπηρ. Ο ακριβής τρόπος παρασκευής του κρασιού παραμένει άγνωστος, καθώς οι Τούρκοι απαγόρευσαν την παραγωγή του το 1545.

Στις 23 Ιουλίου 1821 η Μονεμβασιά ήταν το πρώτο κάστρο της Πελοποννήσου που απελευθερώθηκε από τις ελληνικές επαναστατικές δυνάμεις. Η απελευθέρωση της

πόλης είχε καθοριστική σημασία για τον αγώνα της εθνικής ανεξαρτησίας, διότι γέμισε αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση τους Έλληνες αγωνιστές. Παράλληλα, τα πολεμοφόδια του κάστρου χρησίμευσαν στην κρητική επανάσταση, καθώς επίσης στην πολιορκία της Τριπολιτσάς, του Ναυπλίου και της Κορίνθου. Η Μονεμβασιά πέρασε στην κυριαρχία των ελληνικών επαναστατικών δυνάμεων μετά από 358 χρόνια ξένης κατοχής, καθώς γνώρισε την μακρόχρονη εναλλαγή Βενετών (1463-1540 και 1690-1715) και Τούρκων (1540-1690 και 1715-1821). Το 1463 ήταν το τελευταίο βυζαντινό έρεισμα της Πελοποννήσου που πέρασε σε ξένη κυριαρχία, ενώ το 1821 ήταν το πρώτο κάστρο που περιήλθε στην ελληνική κυριαρχία.

Στους μετεπαναστατικούς χρόνους ο εμφύλιος σπαραγμός ανάμεσα σε αντιμαχόμενες παρατάξεις για τον έλεγχο του κάστρου οδήγησε στην ερήμωση και την παρακμή της πόλης. Από το 1828 η Μονεμβασιά ακολούθησε ως τοπικό, επαρχιακό κέντρο την πορεία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Στις αρχές του 20ου αιώνα πολλοί κάτοικοι εγκατέλειψαν την Κάτω Πόλη για να εγκατασταθούν στο νέο οικισμό της Γέφυρας.

<https://monemvasia.gr>

ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ NATURA 2000

Η ιδιαίτερου φυσικού κάλλους περιοχή της Ελαφονήσου έχει χαρακτηριστεί ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας του δικτύου NATURA 2000 (GR2540002) -σύμφωνα με την [Οδηγία 92/43/ΕΟΚ](#) του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Το [Πρόγραμμα της Κοινοτικής Δράσης στον τομέα του Περιβάλλοντος](#) προβλέπει μέτρα με στόχο την εξασφάλιση καθεστώτος προστασίας για τους φυσικούς οικοτόπους και τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος.

A/A ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
251	GR2540002	SCI	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
			5493,74

Τα σημαντικότερα στοιχεία της Ελαφονήσου που την καθιστούν προστατευόμενη περιοχή Natura 2000, είναι οι αμμοθίνες και τα ενδημικά είδη χλωρίδας που εμφανίζονται αποκλειστικά στις παραλίες αλλά και την ευρύτερη περιοχή της Ελαφονήσου. Εξαιρετικής σημασίας στοιχείο αποτελεί η λιμνοθάλασσα «Στρογγύλη», καταγεγραμμένη ως υγρότοπος, η οποία παίζει καθοριστικό ρόλο στην ισορροπημένη λειτουργία του οικοσυστήματος της ευρύτερης περιοχής.

Η Ελαφώνησος παρουσιάζει τεράστιο οικολογικό ενδιαφέρον με τους σπάνιους φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία τύπων οικοτόπων, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι αρκετά καλά διατηρημένοι (τυπική αμμόφιλη και αλοφυτική χλωρίδα, συστάσεις κέδρων στις αμμοθίνες, δενδρώδεις διαπλάσεις με *Juniperus oxcedrus*, υψηλοί θαμνώνες, βράχοι) που απαντούν φυτοκοινωνίες από τις πιο πλούσιες σε ποικιλότητα, καθώς και υποθαλάσσιες φυτοκοινωνίες, τις γνωστές ποσειδωνίες, κολπίσκους, κόλπους κ.α. Η χλωρίδα της περιοχής είναι πλούσια σε κοινά είδη, ενώ περιλαμβάνει ενδημικά και τοπικά ενδημικά είδη. Η περιοχή είναι πολύ σημαντική για τα μεταναστευτικά πτηνά τόσο ως τόπος αναπαραγωγής, όσο και ως ενδιάμεσος σταθμός ανάπαυσης. Εξίσου σημαντική είναι η παρουσία σπάνιων ειδών αμφίβιων, ερπετών και πουλιών που εμφανίζονται στην Ελαφώνησο, στην περιοχή του Μαλέα και στην ευρύτερη Λακωνία.

Παυλοπέτρι Ελαφονήσου

Η βυθισμένη πολιτεία, ο αρχαίος οικισμός «Παύλο Πέτρι», βρίσκεται στην Ελαφώνησο, στον υποθαλάσσιο χώρο ανάμεσα στην παραλία της Πούντας και στη νησίδα Παυλοπέτρι που μεσολαβεί, στα 600 μ. Βόρεια-Β/Α από το λιμάνι της Ελαφονήσου.

Το 1904 ο γεωλόγος, πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών Φωκίων Νέγρης ανέφερε την ύπαρξη αρχαίας πόλης στον υποθαλάσσιο χώρο της Ελαφονήσου μεταξύ της νήσου Ελαφώνησος και της παραλίας Πούντα Ελαφονήσου, στη νότια Λακωνία.

Αργότερα, το 1967 ο ωκεανογράφος Δρ. Nicholas Flemming του Πανεπιστημίου του Southampton -στο πλαίσιο των μελετών του για τις αλλαγές της στάθμης της θάλασσας στη Μεσόγειο- επισκέφτηκε το Παυλοπέτρι Ελαφονήσου και διαπίστωσε την ύπαρξη βυθισμένης αρχαίας πόλης σε βάθος 3-4 μέτρων.

Το 1968 ο Δρ. Nicholas Flemming επέστρεψε στο Παυλοπέτρι με ομάδα νεαρών αρχαιολόγων από το Πανεπιστήμιο του Cambridge και σε συνεργασία με τον Έφορο Αρχαιοτήτων Σπάρτης, καθηγητή Άγγελο Δεληβορριά χαρτογράφησαν και χρονολόγησαν επί τη βάσει των επιφανειακών ευρημάτων τη βυθισμένη πολιτεία. Ανακαλύφθηκε τότε μια σπάνια προϊστορική πόλη με οικιστικό σχέδιο (κτίσματα, δρόμους, πλατείες). Προσδιορίστηκαν και ερευνήθηκαν 15 χωριστά κτίσματα, με 5 δρόμους, 2 θαλαμοειδείς και τουλάχιστον 37 λακκοειδείς τάφους και περισυλλέγησαν σπάνια ευρήματα όπως λάμες οψιανού, οικιακά εργαλεία, ειδώλιο ζώου, χάλκινο γυναικείο ειδώλιο, δείγματα κεραμικής τέχνης κ.α. Στην υφαλοράχη, Β/Α.της βυθισμένης πόλης υπάρχει το νεκροταφείο που αποτελείται από 60 τάφους. Ο Leake επισκέφθηκε το νεκροταφείο στο Παυλοπέτρι το 1806, για το οποίο οι Βρετανοί αρχαιολόγοι του Κέιμπριτζ έκαναν σχετικό δημοσίευμα στο περιοδικό BSA το 1969. Κατά την έρευνα διαπιστώθηκε ότι τα καταποντισμένα αρχιτεκτονικά λείψανα που κάλυπταν έκταση 300×100μ ανήκαν σε προϊστορική πόλη, πιθανώς Μυκηναϊκή (δηλ. 1680-1180π.Χ.). Επί τη βάσει των τότε ανελκυσθέντων

ευρημάτων η ομάδα του Πανεπιστημίου του Cambridge διατύπωσε την άποψη ότι το Παυλοπέτρι κατοικήθηκε για πρώτη φορά το 2800 π.Χ. (Πρωτοελλαδικοί χρόνοι), ενώ τα κτήρια και οι δρόμοι χρονολογήθηκαν στους Μυκηναϊκούς χρόνους (1680–1180 π.Χ.). Περιορισμένη -κατ' αυτούς- ήταν η κατοίκηση κατά η διάρκεια των Μεσοελλαδικών χρόνων, δηλ. 2000-1680 π.Χ. Σύμφωνα με τα τότε ευρήματά τους, ο οικισμός φαινόταν να είχε εγκαταλειφθεί και τμήματά του να κατοικήθηκαν ή να χρησιμοποιήθηκαν κατά τους Ελληνιστικούς, Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους.

Από τις έρευνες του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. το 2009 προκύπτει ότι η πόλη βυθίστηκε εξαιτίας σειράς σεισμών και τεκτονικών επεισοδίων στην ευρύτερη περιοχή σε συνδυασμό με την άνοδο της στάθμης της θάλασσας.

Αρχικά οι αρχαιολόγοι θεωρούσαν ότι ο οικισμός κατοικήθηκε για πρώτη φορά γύρω στο 2800 π.Χ., Από τις αρχαιολογικές έρευνες το 2009 διαπιστώθηκε ότι Με τα νέα στοιχεία ωστόσο επιβεβαιώνεται ότι το Παυλοπέτρι είναι μία από τις αρχαιότερες βυθισμένες πολιτείες στον κόσμο, ενώ υπάρχουν οι αρχαιότερες ενδείξεις για οργανωμένη κατοίκηση ήδη από την 4η χιλιετία π.Χ.

Οι παραλίες της Πούντας και του Παυλοπετρίου βρίσκονται ακριβώς απέναντι από την Ελαφώνησο και δίπλα στο χωριό των Βιγκλάφρων. Οι πανέμορφες αυτές παραλίες χαρίζουν έντονες συγκινήσεις στον επισκέπτη. Αποτελούν δύο από τις ομορφότερες του νησιού και θα σας μείνουν αξέχαστες.

Εκεί θα συναντήσετε χρυσή άμμο, καταπράσινα νερά, θέα προς την Ελαφώνησο, έναν υδροβιότοπο, της λίμνης Στρογγύλης, και την βυθισμένη πολιτεία του Παυλοπετρίου, με ηλικία περίπου 5 χιλιετίδες! Κολυμπήστε στα χρυσαφένια νερά τους, ανεβείτε στους αμμόλοφους πίσω από αυτές, χαλαρώστε κάτω από τους μοναδικούς κέδρους, επισκεφτείτε τον μικρό υδροβιότοπο και περπατήστε στο κανάλι που συνδέει την λίμνη με την θάλασσα, δίπλα στο αρχαίο νεκροταφείο, και αποτελεί δρόμο ηλικίας 5000 ετών.

ΠΗΓΕΣ: <https://elafonisos.gov.gr> www.visitelafonisos.gr/

<https://elafonisos.inspacetime.gr/sarakiniko>

ΕΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ